

SPRAWOZDANIE
z działalności Polskiego Klubu Ekologicznego Koła Miejskiego w Gliwicach
w 2005r.

Działania PKE Koła Miejskiego w Gliwicach skoncentrowane były na realizacji następujących programów:

PROGRAM – PROMOCJA ROZWOJU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

Projekty:

- Ekolodzy dla gospodarki

Projekt miał na celu ochronę środowiska na terenach rolniczych przez zwiększenie w gospodarce udziału ekologicznych metod produkcji żywności oraz: ♦ aktywizację ekologicznych organizacji pozarządowych do wspierania rozwoju ekologicznych metod produkcji żywności w Polsce, ♦ aktywizację producentów – rolników i właścicieli przetwórci (istniejących i potencjalnych) oraz osób bezrobotnych do podejmowania ekologicznych metod produkcji i przetwórstwa żywności, ♦ aktywizację handlowców i osób bezrobotnych poszukujących źródeł dochodu do udziału w obrocie żywnością ekologiczną, ♦ zwiększenie popytu na żywność ekologiczną wśród konsumentów. Dla osiągnięcia tych celów wykonano następujące działania: ♦ wydano ulotki adresowane do rolników produkujących żywność ekologiczną, handlowców zajmujących się wprowadzaniem jej do obrotu także w drodze importu z krajów trzecich, przedsiębiorców zamierzających przetwarzać produkty rolnictwa ekologicznego oraz konsumentów kupujących wprowadzone na rynek ekologiczne produkty spożywcze, ♦ zorganizowano spotkanie robocze Koalicji na Rzecz Rozwoju Rolnictwa Ekologicznego, w celu omówienia aktualnej sytuacji rolnictwa ekologicznego w Polsce - zaproponowano wystosowanie listu do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie Programu Operacyjnego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 ♦ zorganizowano dwa spotkania doradców rolnośrodowiskowych wyłonionych z pośród członków Koalicji Na Rzecz Rozwoju Rolnictwa Ekologicznego, zakończone utworzeniem Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Doradców Rolnośrodowiskowych AGRO DORADCA. ♦ Istotnym elementem projektu było rozpowszechnianie wydrukowanych ulotek zarówno podczas imprez otwartych (dożynki powiatowe i wojewódzkie, X Gliwicki Kiermasz Ekologiczny, POLAGRA FARM) jak i drogą pocztową – Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Ośrodki Informacji o Unii Europejskiej w Sieci Agro-Info, sklepy i hurtownie, Powiatowe Urzędy Pracy itp.

- Promowanie i wdrażanie programów rolnośrodowiskowych

Projekt obejmował przeszkolenie doradców rolnośrodowiskowych przygotowanych do opracowywania planów prowadzenia gospodarstw rolnych metodami ekologicznymi, wymaganych dla uzyskania dotacji z funduszy unijnych. Szkolenie przeprowadzono w pięciu trzydniowych sesjach organizowanych od lutego do czerwca 2005r. Szkolenie ukończyły 43 osoby, z pośród których 30 przystąpiło do egzaminu państwowego i uzyskało certyfikaty doradców rolnośrodowiskowych.

PROGRAM – KREOWANIE ŚWIADOMEGO EKOLOGICZNIE KONSUMENTA

Projekty:

- Kampania na rzecz REACH – „Chemikalia pod kontrolą” Rozwój przemysłu chemicznego przyniósł niekwestionowane korzyści a obecność chemikaliów w środowisku jest nieunikniona. Tym bardziej konieczne jest wykrywanie i eliminowanie substancji, które stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Przedstawiony w 2003 roku przez Komisję Europejską projekt dyrektywy REACH (Rejestracja, Ewaluacja i Autoryzacja Substancji Chemicznych) zawierał kompleksowe rozwiązania systemu kontroli wytwarzanych środków chemicznych. Niestety pod wpływem silnych nacisków ze strony sektora chemicznego projekt został znacznie osłabiony. Przyjęcie przez Parlament dyrektywy w proponowanej formie spowoduje, że nie będzie spełniała swojej roli w zakresie ochrony zdrowia i środowiska. Głosowanie w tej sprawie miało się odbyć 17 listopada 2005r. Przedtem organizacje pozarządowe czynnie włączyły się w dyskusję na temat

wprowadzenia zmian do REACH. Postulowały one objęcie kontrolą grupy związków uznawanych obecnie za najbardziej niebezpieczne tzw. "substancji chemicznych wzbudzających szczególne obawy" i zobowiązanie producentów oraz importerów do uzyskania pozwolenia (autoryzacji) na ich stosowanie. Pozwolenie takie nie byłoby wydawane, jeśli dla substancji niebezpiecznych istnieją bezpieczne alternatywy, co ma doprowadzić do stopniowej eliminacji związków szkodliwych dla organizmu człowieka. Organizacje pozarządowe domagały się wzmocnienia procedury rejestracji w odniesieniu do chemikaliów wytwarzanych w ilościach 1-10 ton rocznie oraz dostępu do informacji odnośnie stosowanych substancji. Ważne jest to szczególnie z punktu widzenia ostatecznego konsumenta, gdyż wybierając produkt warto wiedzieć, czy użyte do jego produkcji składniki są bezpieczne dla organizmu człowieka. Działania organizacji pozarządowych miały także na celu zaprezentowanie skali i wagi problemu niekontrolowanego stosowania substancji chemicznych społeczeństwu. Do kampanii pod nazwą DETOX prowadzonej przez WWF włączyły się znane osobistości ze świata kultury, nauki i sportu, które poddały się dobrowolnym badaniom na obecność substancji chemicznych we krwi. Wykryto średnio 21 związków chemicznych, wśród których ponad połowę stanowią substancje wycofane z produkcji wiele lat temu. Obecność tych substancji budzi niepokój, szczególnie w momencie, gdy coraz częściej podejrzewa się, że interakcje pomiędzy substancjami występującymi w naszych organizmach zwiększają ryzyko wystąpienia groźnych chorób takich jak nowotwory, zaburzenia hormonalne oraz zaburzenia płodności. Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach uczestnicząc w kampanii wystosował list do polskich deputowanych w Parlamencie Europejskim w sprawie poprawek do REACH zapewniających odpowiednią kontrolę nad produkcją i obrotem chemikaliami. Przed głosowaniem w Parlamencie przedstawicielki PKE Koła Miejskiego w Gliwicach spotkały się w Strasburgu z polskimi deputowanymi do PE zachęcając ich do zajęcia stanowiska sprzyjającego zwiększeniu kontroli nad chemikaliami. Efekt tych działań był dosyć umiarkowany: za dostępem do informacji o tym, czy w produktach codziennego użytku znajdują się szkodliwe substancje chemiczne głosowało 23 z 54 europosłów, za obowiązkiem zastępowania szkodliwych substancji bezpieczniejszymi odpowiednikami głosowało 24 europosłów, Za obowiązkiem dostarczania informacji o bezpieczeństwie dla wszystkich substancji, także produkowanych w mniejszych ilościach głosowało zaledwie 5 europosłów.

- Handel produktami ekologicznymi – wartościową szansą dla kupiectwa śląskiego

Projekt obejmował edukację śląskich handlowców przez organizację szkoleń pt. Handel produktami ekologicznymi na Śląsku i opracowanie materiałów edukacyjnych. Tematyka referatów dotyczyła specyfiki produktów ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem produktów żywnościowych, możliwości produkcji i dystrybucji na Śląsku. W ramach projektu rozpowszechniano materiały informacyjne dla konsumentów oraz udzielono szeregu wywiadów radiowych i prasowych na temat umiejętności rozpoznawania produktu ekologicznego i celowości jego wyboru.

PROGRAM – WDRAŻANIE ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Projekty:

- Punkt Informacji Ekologicznej dla Społeczeństwa PIES;
- Ośrodek Informacji o Unii Europejskiej dla mieszkańców wsi;
- Łącznicy – specjaliści regionalni do spraw rozwoju społecznego i funduszy europejskich w województwie śląskim;
- Inicjatywy Informacyjne Ośrodków Agro-Info Na Rzecz Rolników Śląska i Małopolski; Rolnictwo ekologiczne i społeczeństwo wspierające zrównoważony rozwój w regionie Morza Bałtyckiego bis,
- Rolnictwo ekologiczne i społeczeństwo wspierające zrównoważony rozwój w regionie Morza Bałtyckiego bis

● Punkt Informacji Ekologicznej dla Społeczeństwa. - PIES prowadzony jest w siedzibie PKE Koła Miejskiego w Gliwicach od lipca 1999r.

Od 2004r. wprowadzono zmianę w systemie pracy, poświęcając więcej uwagi na wspomaganie aktywności obywatelskiej, w miejsce dotychczasowej praktyki „wyręczania” i całkowitego przejmowania zgłaszanych spraw do załatwienia przez naszą organizację. Szczególnie warte odnotowania są bieżące kontakty oraz::

✓ wspieranie Stowarzyszenia „Gliwiczanie dla Gliwic” – przeciwstawiającego się lansowanemu przez władze samorządowe miasta tranzytowemu przebiegowi Drogowej Trasy Średnicowej przez gęsto zaludnione i podlegające ochronie konserwatorskiej centrum Gliwic;

✓ stały kontakt z osobami aktywnymi społecznie w trosce o dobro własne i publiczne oraz stan i ochronę środowiska, w którym żyją.

✓ uczestniczenie w procedurach dotyczących pozwoleń zintegrowanych:

w województwie śląskim funkcjonują dwie wielkotowarowe fermy tuczu trzody chlewnej Danish Farming Consultants Sp. z o.o. oraz AGRO-MAS Sp. z o.o., ubiegające się o uzyskanie pozwolenia zintegrowanego na eksploatację. Wzięliśmy aktywny udział w postępowaniach administracyjnych dotyczących obu spraw, uczestnicząc w dowodach z oględzin, składając uwagi i zastrzeżenia. Zakwestionowaliśmy decyzję Wojewody Śląskiego udzielającą DFC Sp. z o.o. pozwolenia zintegrowanego, w wyniku czego została ona uchylona przez Ministra Środowiska.

Gdy PKE KM w Gliwicach zaproszony został jako przedstawiciel organizacji pozarządowych do udziału w spotkaniach warsztatowych dotyczących tematyki: „Środowisko i infrastruktura” organizowanym przez Wydział Programowania Rozwoju i Funduszy Europejskich Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego, PIES również zabrał głos w sprawach dotyczących aktualnej polityki ekologicznej oraz strategii rozwoju województwa śląskiego, ze szczególnym uwzględnieniem aglomeracji górnośląskiej.

W trakcie debaty zgłoszone zostały przez nas następujące postulaty:

praktyki, które winny zostać wyeliminowane:

- odstąpienie od modelu lansowanego dla śląskiego obszaru metropolitalnego – przebieg głównych korytarzy drogowych przez środek aglomeracji wraz z usytuowaniem wzdłuż nich wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, centrów komercyjno-rozrywkowych itp.;

- odstąpienie od projektów tworzenia sieci komunikacyjnych wyłącznie w oparciu o interesy centrów logistycznych i specjalnych stref ekonomicznych, z pominięciem potrzeb mieszkańców oraz wartości przyrodniczych, kulturowych;

- zaprzestanie sprowadzania z zewnątrz (innych regionów kraju, z zagranicy) odpadów w celu składowania ich oraz utylizacji na terenie województwa śląskiego;

- rezygnacja z pomysłów zabudowywania koryt zdegradowanych cieków wodnych i traktowania ich jako ewidentne kolektory ściekowe;

- zaniechanie likwidowania i fragmentaryzacji korytarzy ekologicznych oraz zaprzestanie pozbawiania parków miejskich właściwych im funkcji i przekształcania ich w deptaki.

● Ośrodek Informacji o Unii Europejskiej dla mieszkańców wsi.

Ośrodek został afiliowany w sieci Agro-Info w lutym 2004r. Od tego czasu obsługuje mieszkańców wsi z powiatów gliwickiego, rybnickiego i raciborskiego, którzy mogą skorzystać z porad dotyczących możliwości uzyskania wsparcia z funduszy Unii Europejskiej. Kontaktują się z obsługą osobiście, e-mailem, telefonicznie lub korespondencyjnie. Z usług Ośrodka korzysta przeciętnie 15 osób na miesiąc. Obsługa na bieżąco korzysta z najaktualniejszych wiadomości przekazywanych przez Ośrodki współpracujące w Sieci Agro-Info na zamkniętym forum dyskusyjnym oraz materiałów informacyjnych przekazywanych przez UKIE. Ponadto Ośrodek uczestniczył w organizacji szkoleń objętych projektem „Inicjatywy Informacyjne Ośrodków Agro-Info Na Rzecz Rolników Śląska i Małopolski” dotyczącym wsparcia rolników z funduszy europejskich. Przedstawicielki Ośrodka brały udział w spotkaniach roboczych Lokalnej Grupy Działania działającej w ramach projektu Leader + „Spichlerz Górny Śląska: Edukacja, Innowacja, Rozwój”.

● *Inicjatywy Informacyjne Ośrodków Agro-Info Na Rzecz Rolników Śląska i Małopolski*

Projekt był realizowany w ramach konsorcjum utworzonego wraz z Tarnowskim Stowarzyszeniem Rozwoju Wsi i Rolnictwa w Zgłobicach oraz Stowarzyszeniem Odnowy Obszarów Wiejskich „Wieś I Europa” w Krakowie. Wszyscy uczestnicy konsorcjum prowadzą Ośrodki Informacji o Unii Europejskiej i dlatego w projekcie ujęto spotkania informacyjne dla rolników zrealizowane przez każdą z organizacji na terenie objętym zasięgiem działania Ośrodka ale także działania wspólne: Seminarium w Krakowie poświęcone przyszłości polskiego rolnictwa w latach 2007 – 2013 oraz wymianę wykładowców podczas kursów podstaw rolnictwa ekologicznego w Pyskowicach i Tuchowie. Przedstawicielki PKE Koła Miejskiego w Gliwicach w ramach realizacji projektu przeprowadziły szkolenia dla uczniów szkół o profilu rolniczym w Ornontowicach i Raciborzu na temat NPR na lata 2007 - 2013, funduszy strukturalnych i programów operacyjnych oraz PROW. Projekt obejmował również niektóre elementy – X Gliwickiego Kiermaszu Ekologicznego.

● *Łącznicy – specjaliści regionalni do spraw rozwoju społecznego i funduszy europejskich w województwie śląskim.*

Projekt realizowany był w ciągu całego roku 2005. W ramach projektu przedstawicielka PKE Koła Miejskiego w Gliwicach brała udział w spotkaniach z organizacjami pozarządowymi, konsultacjach, przeprowadzaniu szkoleń, regularnych kontaktach z Urzędem Marszałkowskim oraz w pracach Komitetu Sterującego ds. rozwoju regionalnego. Współpracowała również z samorządami na niższych szczeblach – powiatami i gminami, przekazując informacje, materiały, itp. Nawiązała współpracę ze specjalistami Euro NGO, polegającą na przeprowadzaniu wspólnych szkoleń (np. szkolenie w Częstochowie, 8 czerwca).

Najważniejszym działaniem było przekazywanie informacji o możliwościach pozyskania funduszy strukturalnych organizacjom pozarządowym.

● *Rolnictwo ekologiczne i społeczeństwo wspierające zrównoważony rozwój w regionie Morza Bałtyckiego bis*

Miejsce realizacji projektu: Kluczbork, Brodnica, Żeliszawki, Gliwice, Puławy. Partnerzy: Swedish University of Agriculture Science, Starostwo Powiatowe w Brodnicy, Gmina Kluczbork, Celem projektu było wypełnienie luki informacyjnej na temat sposobów ograniczenia konsumpcji zasobów nieodnawialnych oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko basenu Morza Bałtyckiego produkcji, dystrybucji, przetwórstwa i konsumpcji żywności przez następujące zadania:

- wykazanie, że społeczności bazujące na lokalnym produkcie ekologicznym zużywają mniej zasobów nieodnawialnych, ograniczają zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych związkami biogennymi oraz zmniejszają emisję gazów cieplarnianych, przy czym ich ekonomiczna oraz energetyczna efektywność gospodarowania jest porównywalna do rolnictwa konwencjonalnego;
- promowanie i wdrażanie produkcji ekologicznej, przetwórstwa oraz lokalnych systemów dystrybucji żywności poparte wymianą doświadczeń pomiędzy osobami uczestniczącymi w podobnych inicjatywach w regionie Morza Bałtyckiego, jako najlepsze rozwiązanie dla środowiska przyrodniczego w zlewni Morza Bałtyckiego.

W czasie trwania projektu odbyło się kilka promocyjnych wydarzeń promujących produkty ekologiczne. Dwa kiermasze żywności ekologicznej w Gliwicach w marcu i październiku. W obu wzięło udział około 40 producentów żywności ekologicznej z całej Polski, a kiermasz odwiedziło około 2000 konsumentów z całego Śląska. Na terenie gminy Kluczbork powstała ścieżka rowerowa długości 30 km łącząca ekologiczne gospodarstwa. W lipcu odbyło się

uroczyste otwarcie trasy połączone z piknikiem promującym żywność ekologiczną w Maciejowie. Na terenie Starostwa brodnickiego odbyła się seminarium omawiające wpływ rolnictwa na jakość wód Drwęcy i kiermasz żywności ekologicznej, podczas wystawy zwierząt, który odwiedziło około 5000 osób. Na terenie powiatu bocheńskiego zorganizowano jarmark w Chodenicach i wystawę połączoną z degustacją produktów ekologicznych pt. "Smaki dzieciństwa" w czasie "Urodzin Żegociny", największej imprezy promocyjnej na tym terenie w której wzięło udział około 5000. Projekt obejmował także organizację konkursów celem upowszechnienia wiedzy o środowisku przyrodniczym, przyczynach i skutkach jego zanieczyszczenia oraz pobudzenia wrażliwości ekologicznej i chęci działania na rzecz promowania ekologicznego systemu produkcji żywności i troski o środowisko. Adresatami były dzieci z różnych szkół i w różnym wieku. W powiecie bocheńskim został przeprowadzony konkurs pt. "Poznajemy lokalne skarby przyrody i dziedzictwa kulturowego" w szkołach podstawowych w Sobolowie, Rozdzielu, Kamionnej i Lipnicy Murowanej. W gminie Kluczbork konkurs pt. "Z ekologią na co dzień" odbył się we wszystkich wiejskich szkołach w klasach IV-VI. Do drugiego etapu przeszło 6 pięcio-osobowych zespołów ze szkół w Kujakowicach, Bażanie, Biadaczu, Bogacicy, Kuniowie i Łowkowicach. W szkołach ponad gimnazjalnych powiatu brodnickiego (Brodnica i Jabłonów Pomorski) zorganizowano wykłady "Rolnictwo ekologiczne a zdrowe odżywianie" połączone z konkursami dla uczniów. Wszyscy uczestnicy konkursów zostali nagrodzeni, a laureaci dostali cenne nagrody. W konkursach wzięło udział 477 dzieci. W ramach projektu zorganizowano szkolenia rolników w kierunku przystąpienia do programów rolnośrodowiskowych, głównie pakietu „rolnictwo ekologiczne” a także kursy komputerowe przygotowujące ich do korzystania z programów e-learningowych. Takie kursy odbyły się na terenie powiatu brodnickiego w Brodnicy, Świdziebnie, Bobrowie i Jabłonkowie Pomorskim. Na terenie gminy Kluczbork, w Biadaczu i w Łosiuwie, Opolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego. Na terenie powiatu bocheńskiego w Pogwizdowie, Żegocinie i Rozdzielu. W sumie kursy ukończyło 309 rolników. Podsumowaniem szkoleń był wyjazd studyjny do Finlandii. Rolnicy polscy mieli okazję obejrzeć gospodarstwa ekologiczne i wymienić się doświadczeniami z rolnikami fińskimi. W wyjeździe brało udział 15 osób.

PROGRAM - EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA.

Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach edukację ekologiczną społeczeństwa prowadzi w sposób ciągły niezależnie od omówionych wyżej projektów przez:

- prowadzenie biblioteki i wideoteki ekologicznej udostępnianej osobom zainteresowanym problemami ekologii;
- wykłady i prelekcje poświęcone aktualnym tematom, wygłaszane podczas comiesięcznych zebrań członkowskich;
- prowadzenie Klubu Dyskusyjnego Eko dla gliwickich nauczycieli – regularnych spotkań raz na dwa miesiące połączonych w wykładami,
- prelekcje i wykłady wygłaszane przez członków PKE na zaproszenie szkół, przedszkoli, organizacji pozarządowych, uczelni itp.
- współpracę z organizacjami pozarządowymi w Gliwicach i w województwie śląskim w ramach wspólnych projektów i porozumień,
- współpracę z zagranicznymi organizacjami pozarządowymi należącymi do CCB (Coalition Clean Baltic), IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements), FoE (Friends of the Earth), Pesticide Action Network (PAN),
- rozpowszechnianie publikacji o tematyce ekologicznej zarówno własnych jak i pozyskanych z innych źródeł.

Publikacje wydane przez Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach w 2005r:

Broszury

- „Dobór i następstwo roślin w gospodarstwach ekologicznych”
- „Podstawy sadownictwa ekologicznego”
- „Praktyczny poradnik chowu zwierząt w gospodarstwach ekologicznych”

- „O ekologicznym produkcie spożywczym i jego marketingu”

Ulotki

- „Krok po kroku do rolnictwa ekologicznego, czyli jak zostać rolnikiem ekologicznym”
- „Zasady przetwórstwa produktów rolnictwa ekologicznego”
- „Import i obrót produktami ekologicznymi”
- Wkładka do ulotki „Jeśli chcesz w zdrowiu lat dożyć licznych jedz żywność z upraw ekologicznych” pt „Jak rozpoznać żywność ekologiczną?”